

друку ілюстрований «Археологический словарь Крыма» обсягом 48 авторських аркушів. Він виступає на міжнародних археологічних конференціях у різних містах України, Росії, Польщі, Німеччини та США, у Великобританії, Франції, Бельгії.

Г.М. Буров — автор приблизно 180 наукових праць, восьму частину яких надруковано в країнах Західної Європи та Північної Америки, у тому числі науково-популярної книги «В гостях у далеких предков» (Сиктивкар, 1968) і шести монографій: «Вычегодский край: очерки древней истории» (М., 1965); «Древний Синдор (из истории племен Европейского Северо-Востока в VII тысячелетии до н. э. — I тысячелетии н. э.)» (М., 1967); «Археологические памятники Вычегодской долины» (Сиктивкар, 1967); «Археологические культуры Севера европейской части СРСР

(Северодвинский край)» (Ульяновск, 1974); «Каменный век Ульяновского Поволжья» (Ульяновск, 1980); «Медно-бронзовый век Ульяновского Поволжья» (Ульяновск, 1982).

Професор Г.М. Буров — член редакційних рад університетських «Ученых записок» і «Известий» Кримського республіканського краєзнавчого музею, член учених рад історичного факультету ТНУ та Кримської філії ІА НАН України. Понад 10 років він керував університетською організацією Українського товариства охорони пам'яток історії і культури; нагороджений медаллю «Ветеран труда».

Григорій Михайлович сповнений творчих планів. Колеги та численні учні бажають йому довгих років плідної наукової та навчальної праці.

Одержано
01.10.2003

О.Г. Герцен,
І.М. Храпунов

ДО 60-РІЧЧЯ ДЕНИСА НИКОДИМОВИЧА КОЗАКА

Невтомному дослідникові старожитностей Волині, відомому українському археологу, доктору історичних наук, двічі лауреату Державної премії України в галузі науки і техніки — Денисові Никодимовичу Козаку вилонилося 60 років. Свій ювілей вчений зустрічає у розквіті творчих сил. Ним опубліковано понад 150 наукових праць, у тому числі 6 індивідуальних монографій та 4 науково-популярні брошури. За його участю написано 10 колективних монографій. Подана до друку чергова монографія — «Давні землероби Волині» (25 друк.арк.).

Денис Никодимович народився 2 квітня 1944 р. У 1972 р. з відзнакою закінчив історичний факультет Львівського державного університету ім. Івана Франка. Працював учителем історії у середній школі у с. Підберізі на Львівщині. В 1974 р. вступив до аспірантури Інституту археології, по закінченню якої став науковим співробітником відділу ранньослов'янської археології. У 1978 р. він успішно захистив кандидатську дисертацію, у 1988 р. — докторську. Наукову роботу Д.Н. Козак успішно поєднує з науково-організаційною, обіймаючи посаду вченого секретаря Інституту з 1987 р., а згодом, з 1991 р. — заступника директора.

Найвагомішими напрямками в дослідженнях Д.Н. Козака стали проблеми етнокультурної історії Волині й України в цілому. Саме

завдяки його дослідженням в арсеналі української археології постали нові типи археологічних пам'яток рубежу та першої половини I тис. н. е., які належали давньослов'янським племенам, відомим в історичних джерелах під назвою «венеди», і їх безпосереднім предкам.

У монографіях “Шеворська культура у Верхньому Подніпров’ї та Західному Побужжі” (1984), “Етнокультурна історія Волині” (1991) аналізуються шляхи формування культурно-історичної спільності, представлені пам’ятками зубрицької культури, процес етнічної консолідації давньослов’янських племен, їх історична доля.

У монографії “Пам’ятки давньої історії України біля с. Линів на Волині” (1994) та колективних “Етногенез та етнічна історія українських Карпат” (1999), “Етнічна історія давньої України” (2000) Д.Н. Козак доводить, що давньослов’янська людність, як етнос, остаточно сформувалася на межі ер в ареалах зубрицької та зарубинецької культурно-історичних спільностей між Віслою та Дніпром. Її розвиток відбувався внаслідок включення до основного складу дакійського, іранського, германського, балтського субстрату на ранніх етапах процесу.

Важливе значення в розробці методології етногенезу слов’ян мали теоретичні дослідження Д.Н. Козака. Створена ним наукова схема особливостей етнічного процесу в контактних зонах відіграла і відіграє важливу роль у дослідженнях етнологів і є одним із ключів до розуміння механізму утворення нових етнокультурних спільностей.

Помітне місце у дослідженнях Д.Н. Козака займає германська проблематика. Д.Н. Козак обґрунтував наявність в Україні готських племен і пов’язав їх з відомою у центральноєвропейській археології вельбарською культурою, показав історію походження цих племен в Україні, рівень їх господарського та соціального розвитку, внесок у розвиток культури місцевого населення, їх військові виправи, характер взаємозв’язків зі слов’янською людністю.

Значним є внесок Д.Н. Козака у вивчення духовної культури давньослов’янських общин. Він уперше у вітчизняній науці узагальнив всі наявні культові археологічні пам’ятки I—X ст. н.е., визначивши основні риси міфологічних уявлень давніх слов’ян, простежив їх еволюцію, вивівши їх співвідношення з рівнем соціально-економічного розвитку (колективні монографії “Славяне Юго-Восточной Европы в предгосударственный период” (1990), “Давня історія України”. Т. 3 (2000), “Історія української культури”. Т. 1 (2001).

Д.Н. Козак є досвідченим археологом-практиком. Протягом 28 польових сезонів він веде широкі археологічні дослідження давніх поселень і могильників у західних регіонах України. Усі його розкопки важко перелічити. Він виявив і увів у науковий обіг сотні житлових і господарських комплексів, тисячі рухомих предметів епохи бронзи і ранньозалізної

часу, слов’янських, германських і дакійських культур, давньоруського періоду. Археологічними матеріалами, здобутими Д. Н. Козаком у процесі польових досліджень, заповнені експозиції музеїв у Львові, Києві, Рівному, Луцьку, Чернівцях, Кам’янсьць-Подільському.

За розробку концепції походження та ранньої історії слов’ян та підготовку фундаментального дослідження “Славяне Юго-Восточной Европы в предгосударственный период” (Київ, 1990) Д.Н. Козак був удостоєний в 1992 р., разом з групою дослідників-славістів Інституту археології НАН України, звання Лауреата Державної премії в галузі науки і техніки 1991 р.

За визначний внесок у вивчення давньої історії України, висвітленої у 3-томній праці “Давня історія України” та праці “Етнічна історія давньої України” Д.Н. Козак у 2003 р. був удостоєний вдруге звання Лауреата Державної премії в галузі науки і техніки за 2002 р. у складі творчого колективу.

Активну дослідницьку роботу Д.Н. Козак гармонійно поєднує з активною педагогічною діяльністю. Він обраний професором Львівського державного університету ім. Івана Франка, де систематично читає лекції та веде практичні заняття. Працює вчений також із студентами Волинського університету та Рівненського філіалу Слов’янського університету. Д.Н. Козак є науковим керівником шести аспірантів. Два аспіранти захистили кандидатські дисертації, дві дисертації підготовлені до захисту.

Д.Н. Козак підтримує ділові контакти з археологами європейських країн, систематично бере участь у міжнародних наукових конференціях, публікує результати своїх досліджень у наукових виданнях інших країн. Однією з ознак міжнародного визнання наукової діяльності Д.Н. Козака є обрання його у 1998 р. членом-кореспондентом Центрального Інституту археології Німеччини.

Заслугою Д.Н. Козака є організація міжнародних виставок з давньої історії України в країнах Європи й Америки. Ці виставки завжди мають широкий резонанс і користуються великою популярністю, роблячи внесок у становлення іміджу України як європейської держави з кількатисячолітньою історією та яскравою культурою.

Вітаючи Дениса Никодимовича з ювілеєм, співробітники відділу слов’янської археології Інституту археології НАН України і вся археологічна громадськість бажають йому міцного здоров’я та нових наукових здобутків на терені вітчизняної археології.

Одержано 15.01.2004